

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie „Działania zewnętrzne Unii: rola zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego”

(2006/C 195/16)

Dnia 28 stycznia 2004 r., działając zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił sporządzić opinię w sprawie: „Działania zewnętrzne Unii: rola zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego”.

Sekcja ds. Stosunków Zewnętrznych, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swą opinię 4 maja 2006 r. Sprawozdawcą był Christoforos KORYFIDIS.

Na 427. sesji plenarnej w dniach 17 — 18 maja 2006 r. (posiedzenie z dnia 17 maja 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 140 do 3, 9 osób wstrzymało się od głosu, przyjął następującą opinię:

1. Niniejsza opinia opiera się na kwestionariuszu oraz na opracowaniu. Jest to wynik długiego procesu analizy — prowadzonej na płaszczyźnie teoretycznej oraz w terenie — a także doświadczeń zdobytych przez EKES dzięki stosunkom nawiązanym z organami konsultacyjnymi i innymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w krajach kandydujących do członkostwa w UE i w niektórych krajach trzecich. Działania te, prowadzone od wielu lat, przekonały Komitet, że należy obecnie przejść do kolejnego etapu i nadać swym zobowiązaniom oraz stosunkom z nich wynikającym bardziej usystematyzowany i przewidywalny charakter, jak również otworzyć przed nimi lepsze perspektywy na przyszłość.

2. EKES uważa, że globalizacja gospodarcza połączona z postępem naukowym i technologicznym — zwłaszcza w dziedzinie informacji — to bardzo dynamiczna siła sprawcza, nad którą nie da się zapanować bez przesunięcia środka ciężkości w procesie kształtowania i rozwoju stosunków międzynarodowych w dzisiejszym świecie. Przemiana ta powinna dokonać się poprzez włączenie stosunków między społeczeństwami w ramy strukturalne klasycznych stosunków między państwami.

3. Diagnoza ta prowadzi do wniosku, że Unia, będąca systemem zarządzania sprawami publicznymi, powinna, jako całość i jednomyślnie, niezwłocznie uznać tę nową rzeczywistość. W tym kontekście konieczne jest ponadto, by projektowała ona i opracowywała politykę działań zewnętrznych z aktywnym udziałem zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego oraz by dbała o wykorzystanie tego udziału przy jej wprowadzaniu w życie.

4. Polityki wspólnotowe w tej dziedzinie powinny, kiedy to tylko możliwe, mieć dalekowzroczny charakter i odzwierciedlać podejście całościowe. Kryteria, jakich należy użyć przy ich nakreślaniu i opracowywaniu, tak wewnątrz, jak i poza granicami Unii, to życie demokratyczne Europy, jej dorobek gospodarczy i społeczny, strategiczne cele wspólnotowe i sprawdzona wiedza.

5. W tak nakreślonej sytuacji istotne będzie znalezienie nowej równowagi wewnętrznej na płaszczyźnie organizacyjnej, a także bardziej harmonijne pogodzenie konkurencji i współpracy, szczególnie w przypadku sektorów i działań podejmowanych wobec podmiotów znajdujących się poza granicami Unii.

6. To, w jaki sposób europejskie zorganizowane społeczeństwo obywatelskie może samo sobie uświadomić nową rolę, jaką ma odgrywać, stanowi złożony i trudny do rozwiązania problem. Wymaga to odeń zachęcania do stosowania nowo-

czesnych metod, za pomocą których wypracuje ono właściwe sobie formy zdobywania i wykorzystywania wiedzy.

7. W celu wypracowania tych form, a także generalnie zapewnienia obywatelom europejskim możliwości funkcjonowania w społeczeństwie i gospodarce opartych na wiedzy, konieczne jest wprowadzenie do istniejących obecnie programów kształcenia przez całe życie nowej perspektywy, polegającej na uzupełnieniu ich o wiedzę dotyczącą zjawiska globalizacji oraz o informacje o działaniach zewnętrznych Unii.

8. EKES jako rzecznik zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu europejskim ma potrójne zadanie:

— bycie uprzywilejowanym pośrednikiem przekazującym organom politycznym Unii stanowisko zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego na tematy dotyczące wspólnotowych działań zewnętrznych dzięki swemu dorobkowi demokratycznemu i cechującemu jego działalność procesowi twórczego godzenia różnych współistniejących interesów,

— aktywne uczestniczenie w opracowywaniu i rozwijaniu polityk unijnych związanych z tymiż wspólnotowymi działaniami zewnętrznymi,

— monitorowanie wdrażania polityki działań zewnętrznych przez Unię oraz jej konsekwencje społeczno-gospodarcze.

9. Przedstawione powyżej zadania EKES-u obejmują szeroką gamę tematów, ponieważ wszystkie problemy spowodowane powstaniem nowego środowiska globalnego mają wpływ na poszczególne składniki jego tożsamości, czyli na wymiar gospodarczy, społeczny, ekologiczny i kulturowy.

10. W tak nakreślonych ramach konkretny wkład EKES-u w tworzenie i rozwijanie polityk wspólnotowych związanych z działaniami zewnętrznymi wynika z jego obiektywnej zdolności dochodzenia w każdej sprawie, w której wypracowuje stanowisko, do twórczej równowagi wynikającej z syntezy różnych interesów wyrażanych przez członków Komitetu w ramach procedur i perspektyw obejmujących cztery wspomniane wyżej wymiary.

11. Zauważyć należy, że EKES posiada już znaczne doświadczenie w dziedzinie działań zewnętrznych Unii. Widoczne są jednak braki w wykorzystaniu tego dorobku przy pomocy zakrojonych na szerszą skalę mechanizmów i podejścia wspólnotowego, a dokładniej: instytucje unijne nie potrafiły dotąd wykorzystać w wystarczającym stopniu tej wiedzy i wniosków przekazywanych w formie opinii, raportów informacyjnych i innych propozycji.

12. EKES uważa, że należy znaleźć sposoby dzielenia się tym doświadczeniem z centralnymi strukturami politycznymi Unii. Można tego dokonać, zawierając protokoły o ściślejszej współpracy podobne do podpisanego przez EKES z Komisją Europejską. Ale jeszcze lepszym rozwiązaniem byłoby włączenie tego aspektu w ramy współpracy EKES-u ze wszystkimi organami politycznymi Unii w celu opracowania w tej dziedzinie całościowej i w miarę możliwości dalekowzrocznej polityki.

13. Niezależnie od tego EKES stwierdza i podkreśla konieczność wzmocnienia swej roli i ogólnie roli zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w debacie poświęconej globalizacji. Ogólnym uzasadnieniem tego postulatu jest konieczność propagowania dążeń o szerszym charakterze, które realizuje Unia w tej dziedzinie w XXI wieku. Jedną z okoliczności szczególnych jest natomiast — w konkretnym przypadku EKES-u — kwestia, jak ma się to propagowanie odbywać. Chodzi tu o zarysowujący się nowy sposób funkcjonowania EKES-u, tak w ramach i warunkach społeczeństwa opartego na wiedzy, jak i w kontekście pewnej szczególnej cechy Komitetu — mianowicie takiej, że może on interweniować w sposób wiarygodny na szczeblu społecznym poza granicami Unii z użyciem instrumentów, które można określić jako środki „łagodnej dyplomacji”.

14. EKES apeluje, by ta jego specyfika oraz zdolność uzyskały uznanie i poparcie. Wzywa też do uznania go za partnera na szczeblu światowym i instytucjonalnego przedstawiciela zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, szczególnie w organizacjach międzynarodowych takich jak Rada Gospodarczo-Społeczna ONZ. Domaga się poza tym, by w umowach podpisywanych z krajami trzecimi podkreślano jego pozycję i rolę, a także by uzyskały poparcie jego działania mające na celu wspieranie społeczeństwa obywatelskiego w tych krajach.

Bruksela, 17 maja 2006 r.

15. W wypełnianiu wyżej wspomnianego zadania EKES oczekuje wsparcia w wypracowaniu istotnych rozwiązań w perspektywie średnioterminowej, w tym:

- utworzenia nowoczesnego i zintegrowanego systemu aktywnej komunikacji, wymiany informacji oraz utrzymywania kontaktów między EKES-em a jego partnerami w Europie i na świecie, a także z innymi organami Unii,
  - poprawy jego dostrzegalności oraz współpracy z organami doradczymi organizacji międzyrządowych i innych właściwych organizacji międzynarodowych, szczególnie w zakresie stosunków ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim,
  - utworzenia elektronicznego banku danych na temat działalności organów i struktur pełniących funkcje konsultacyjne na całym świecie oraz sieci organizacji społeczeństwa obywatelskiego; wykorzystania tej bazy jako narzędzia służącego informowaniu, formułowaniu odpowiedniego podejścia, rozpoznawaniu i interpretowaniu zachowań w tej dziedzinie, a także promowaniu w skali światowej wartości i celów strategicznych Unii,
  - opracowywania co dwa lata raportu na temat przemian w działalności organów i struktur pełniących funkcje konsultacyjne na całym świecie oraz wpływu, jaki wywierają na nie działania zewnętrzne Unii.
16. W duchu powyższych uwag, wniosków i zaleceń EKES zwraca się do organów politycznych Unii o przyjęcie i popieranie metody stałego dialogu międzyinstytucjonalnego, której celem będzie zapewnienie:
- przejrzystej i aktualnej informacji oraz gromadzenie zbiorowej, sprawdzonej wiedzy na temat działań zewnętrznych Unii,
  - jednolitej co do zawartości, uzasadnienia i metod koncepcji przewidywanych w tej dziedzinie działań.

Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Anne-Marie SIGMUND